

Hans Goedkoop over de film De Oost en de dekolonisatie van Nederlands-Indië

Hans Goedkoop, oud-Andere Tijden presentator, zei woensdag 12 mei jl. in het programma, Met het oog op morgen, dat hij diep onder de indruk van de film De Oost is. Een verrassende film, verbluffend volgens hem.

In het bericht op www.welingelichtekringen.nl staat dat dit de eerste film over de politionele acties is. De Nederlandse soldaten zouden met harde hand de vrijheidsstrijd van de Indonesische bevolking hebben onderdrukt, waarbij naar schatting 200.000 doden zouden zijn gevallen.

Volgens Goedkoop: *'De film is met veel kennis en toewijding en verbeelding gemaakt. Het was een vergeefse, bloedige, vuile oorlog waarin Nederland een hele vuile rol heeft gespeeld.'*

Hij doet er nog een schepje bovenop: *'De jonge makers hebben het opgebracht om met empathie naar een oorlog te kijken waar hun generatie geen fluit van weet. Dat vind ik verbluffend.'*

Wat leert nader onderzoek?

De film gaat niet over de politionele acties. Er zijn naar schatting geen 200.000 doden gevallen. Het onderzoek van Harinck, Van Horn en Luttikhuis uit 2017 komt uit op het getal 97.421. Waar die ruim 100.000 extra slachtoffers vandaag komen legt Goedkoop niet uit. Nu blijken cijfers van slachtoffers niet de sterkste kant van Goedkoop te zijn. Hij mailde mij onlangs dat o.l.v. Westerling op Zuid-Celebes 1.500 slachtoffers zouden zijn gevallen. Dat is vreemd nu hij eind 2019 mijn boek over die periode heeft gekregen. Daarin baseer ik mij op de cijfers van IJzereef: 388. Goedkoop schreef mij zich te baseren op De Moor. Mijn vraag om de pagina's uit dat boek te willen aangeven, beantwoordde hij niet.

De film De Oost concentreert zich op het optreden van Westerling op Zuid-Celebes. Volgens Goedkoop met veel kennis gemaakt. Maar wat is zijn eigen kennis van die periode?

In zijn boek, De laatste man Een herinnering, zesde druk, maart 2013, staat het volgende over Raymond Westerling: *'Een van de grote commandanten uit de Nederlandse krijgsgeschiedenis, maar ook een van de grote oorlogsmisdadigers.'* Hij zou met zijn DST kampongs hebben platgebrand. Hij zou gelden als een Jan Pieterszoon Coen van zijn tijd. De methode-Westerling zou bij de legerleiding en de politiek tot gêné hebben geleid, omdat die een terechte aanklacht wegens krijgsexcessen vreesden. (pp. 28 en 29) Uit mijn boek blijkt dat die leiding zich onder druk liet zetten door de Republikeinse propaganda van de 40.000 doden van Westerling. Gebaseerd op een fakerapport dat door het naar de republikeinen overgelopen, ex-TK-lid PvdA, Nico Palar, bij de Veiligheidsraad werd gepresenteerd.

Goedkoop vermeldt dat niet in zijn boek.

De beoordeling 'een van de grote commandanten etc.' is een hyperbool van Goedkoop die zonder nadere studie niet zoveel zegt.

Dat Westerling een van de grote oorlogsmisdadigers is uit die krijgsgeschiedenis, is onjuist. Op basis van vier onderzoeken (commissie-Enthoven,1948; het onderzoek van luitenant-kolonel, mr. Paardekooper, 1949, commissie Van Rij/Stam, 1954 en de Excessennota,1969) blijkt het tegendeel.

Een van de strenge instructies van Westerling was om geen kampongs plat te branden omdat je dan niet de steun van de bevolking kreeg. Dat Westerling een strenge discipline handhaafde wordt bevestigd in het rapport van de commissie Van Rij/Stam. Dat Goedkoop dat platbranden opschrijft demonstreert zijn gebrek aan kennis.

Westerling 'framen' als de Jan Pieterszoon Coen van zijn tijd is een groteske hyperbool.

Wat Goedkoop doet is niet alleen een reeks onjuistheden debiteren maar ook bijdragen aan de demonisering van Westerling. Hij demonstreert een gebrek aan kennis over die periode. Dat weerhoudt hem er niet van te beweren dat de makers de film De Oost met veel kennis hebben gemaakt.

Analyse van de film De Oost, daarover later meer op deze website, leert dat sprake is van een historische aanfluiting. Goedkoop zegt echter dat diezelfde film een goede basis is voor de generatie van de makers omdat die geen fluit van die geschiedenis weet. Waarop hij dat uitgesproken standpunt baseert valt niet na te gaan. Wel wordt duidelijk dat er tenminste vragen zijn of Goedkoop er zelf wel een fluit vanaf weet.

Die film zou volgens de aanhangers van het project De Oost ook een goede basis zijn voor het lesmateriaal van middelbare scholieren. De film is gescreend op 18+, nooit geweten dat middelbare scholieren in Nederland tegenwoordig ouder zijn dan 18 jaar.

Nu kan men zeggen, maak je niet zo druk om al die onzin over de dekolonisatie van Nederlands-Indië. Dat is zeker een standpunt om de eigen rust te bewaren. Maar er is hier meer aan de hand.

De Nederlanders lopen de kans straks te worden geconfronteerd met tv-producties over deze dekolonisatie die door Goedkoop zijn gemaakt. Zijn jubelzang over de film De Oost maakt duidelijk uit welke hoek de wind dan gaat waaien. Vooringenomen, eenzijdig, antikoloniaal meedoen met de 'lijn' van het dekolonisatie-onderzoek van NIOD, KITLV en NIMH. Die zijn alle drie ook verbonden met het project De Oost, waarvan de film De Oost de trekker is.

Het is daarom maar beter op tijd te worden gewaarschuwd.

Bekend is dat de publieke omroep NTR partner is in het project De Oost. Als Goedkoop die tv-producties voor de NTR gaat maken ben ik benieuwd of we iets te zien krijgen dat voldoet aan de missie van die publieke omroep: betrouwbaar en onafhankelijk.

Als Goedkoop de 'regie' heeft over die tv-producties weten we op de voorhand dat dit niet het geval zal zijn. Zijn uitspraak over 'de hele vuile rol van Nederland' bevestigt dat.

Of het zou zo zijn dat hij zich bekeert tot de missie: betrouwbaar en onafhankelijk. Dat kan je niet helemaal uitsluiten. Per slot van rekening bekeerde koning Willem II zich ook in één nacht. Nadere studie levert echter op dat die ene nacht een verzinsel is en dat van 'bekering' eigenlijk geen sprake was. Koning Willem II stond onder grote druk en kon niet anders.

Bauke Geersing.